

Remissvar – Vilja välja vård och omsorg (SOU 2021:52)

Sveriges Arbetsterapeuter har tagit del av betänkandet *Vilja välja vård och omsorg. En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre* (SOU 2021:52), betänkande av utredningen Nationell samordnare för kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre.

Sveriges Arbetsterapeuter företräder en hög andel arbetsterapeuter i yrkesverksam ålder i Sverige. Vi tillvaratar och driver arbetsterapeutens yrkesmässiga och fackliga intressen. Med en hög representativitet kan vi som organisation föra arbetsterapiens och arbetsterapeuters talan i Sverige och internationellt.

I utredningens uppdrag har bland annat ingått att presentera analyser, bedömningar och rekommendationer inom området. Det har även ingått att sätta igång förändringsprocesser i kommunerna kring kompetensförsörjning och föra dialog med aktörer i syfte att fler ska välja vård och omsorg om äldre som arbetsområde. Utredningen preciserar rekommendationer inom fyra temaområden som rör att förnya, behålla och utveckla kompetens, att stärka ledarskapet, att skapa trygga anställningsförhållande och en god arbetsmiljö samt att ta tillvara ny teknik.

Sammantaget så finns många positiva förslag bland utredningens rekommendationer som Sveriges Arbetsterapeuter ställer sig bakom.

Vi har i vårt svar nedan valt att lyfta några av förslagen som vi särskilt vill uppmärksamma. Det gäller exempelvis att kommunerna bör arbeta systematiskt och långsiktigt och kontinuerligt följa upp sitt arbete när det gäller kompetensförsörjning. Även att långsiktig kompetensförsörjning bör omfatta samtliga personalkategorier. Att kompetensförsörjningen omfattar alla professioner skapar grundläggande förutsättningar för interprofessionellt lärande och samverkan i teamet.

När det gäller att förnya, behålla och utveckla kompetens så lyfter utredningen vikten av att utbildningsnivån inom vården och omsorgen behöver höjas och säkerställa specialistkompetens inom äldreområdet för olika professioner, däribland arbetsterapeuter. I dag finns endast en handfull specialister inom arbetsterapi inom äldreområdet verksamma i kommunerna. Sveriges Arbetsterapeuter stödjer vikten av det blir fler specialister inom äldreområdet och att fler arbetsterapeuter verksamma i

kommunerna ska få förutsättningar för fortbildning och öka sin kompetens för att bli specialister i arbetsterapi. Detta så att arbetsterapeuters specialiserade kompetens bättre kan tas tillvara i verksamheterna.

Utredningen ger även rekommendationer när det gäller förtydligande av yrkesroller. Sveriges Arbetsterapeuter anser att det behöver gälla även legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, inte endast baspersonalen. Det behöver även förtydligas att den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen har ett viktigt handledningsansvar när det gäller utveckla inte bara ett rehabiliterande utan även ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt i verksamheterna.

För att stärka ledarskapet så finns flera positiva rekommendationer. Vi stödjer att det behöver finnas en nationellt fastställd utbildningsnivå för chefer samt att kontinuerlig kompetensutveckling för chefer behöver säkerställas. När det gäller att säkra den medicinska kompetensen i ledningen för verksamheter för vård och omsorg om äldre så menar vi att MAR, medicinskt ansvarig för rehabilitering behöver vara ett ”ska-krav” på MAR i varje kommun. I dag finns MAR endast i drygt 90 kommuner.

Utredningen har även i uppdrag att analysera hur ny teknik kan användas för att bidra till en hållbar kompetensförsörjning inom vården och omsorgen om äldre. Här rekommenderar utredningen bland annat att alla kommuner ska ha en politiskt förankrad plan för införande och användning av ny teknik. Även att erbjuda all personal fortbildning om digitalisering och välfärdsteknik. Sveriges Arbetsterapeuter anser det här vara mycket viktigt. Det ligger helt i linje med förbundets aktuella fokusområde kring digital utveckling och delaktighet. Att stödja medarbetare att utvecklas inom området menar vi kommer att vara avgörande för att såväl kunna behålla personal som att skapa förutsättningar för äldre att vara digitalt inkluderade i sin vardag. Arbetsterapeuter är den grupp i kommunal vård- och omsorg som tidigt började arbeta med välfärdsteknik och som tidigt såg behovet av att kunna fastställa vad det är för digital kompetens arbetsterapeuter behöver i sin professionsutövning. I ”[Kompetensbeskrivning för arbetsterapeuter](#)” definieras sedan 2018 den specifika digitala kompetens som en arbetsterapeut besitter.

Det som vi uppfattar att det finns en oklarhet kring gäller vad som avses med äldre i utredningen. Gäller det exempelvis även verksamheter inom funktionshinderomsorgen/LSS där också finns äldre personer. Omfattas de verksamheterna av förslagen i utredningen? Eller är det endast för äldreomsorgens verksamheter? Vår uppfattning är att de rekommendationer som lyfts fram i utredningen till stöd för en hållbar kompetensförsörjning även bör omfatta funktionshinderomsorg/LSS-verksamheter.

Sveriges Arbetsterapeuter

Ida Kämlin
Förbundsordförande